

طریقہ سنی الایقین و سلا

جریان شناسی منافقین در عصر فدک

حجت الاسلام محمد میرزامحمدی

سرشناسه: میرزا محمدی، محمد، ۱۳۵۰ - عنوان و نام پدیدآور: فاطمه علیها السلام
بقیه‌النبوه/محمد میرزا محمدی، مشخصات نشر: قم: نهاد نمایندگی مقام معظم
رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف، ۱۳۹۸. مشخصات ظاهری: ۲۹۲ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۴۱-۲۰۹-۴ وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا موضوع:
فاطمه زهرا(س)، ۹۸ قبل از هجرت - ۱۱ق. موضوع: Fatimah Zahra, The Saint
موضوع: اسلام -- تاریخ موضوع: Islam -- History موضوع: فدک (عربستان سعودی)
موضوع: Fadak (Saudi Arabia) شناسه افزوده: نهاد نمایندگی مقام معظم
رهبری در دانشگاهها. دفتر نشر معارف رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۷ ب۷ ۹۲۴۵ م/۲/۲۷۲
رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۹۷۳ شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۰۸۳۴۲

فیبا

فاطمه سیدة النبوة عليها السلام

مؤلف: محمد میرزا محمدی

ویراستار: رامین پورانی

طراح جلد: الف. اکبرزاده

صفحه آرا: حسین قاسمیان

ناشر: دفتر نشر معارف

نوبت چاپ: سوم/۱۴۰۳

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۴۱-۲۰۹-۴

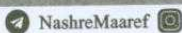
قیمت: دوپست و بیست هزار تومان

دفتر نشر معارف قم، خیابان شهدا، کوچه ۲۲، شماره ۳، تلفن و نمابر: ۰۲۵-۳۲۷۴۰۰۰۴

مدیریت پخش قم، شرکت پاتوق کتاب، تلفکس: ۰۲۵-۳۱۰۷۷

اطلاع از نمایندگی‌های سراسر کشور در سایت دفتر نشر معارف

www.nashremaaref.ir • E-mail: info@nashremaaref.ir

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

۱۰	چهارم: استقامت	۱۰
۱۱	پنجم: شکر و سپاسگزاری	۱۱
۱۲	ششم: تواضع و فروتنی	۱۲
۱۳	هفتم: صبر و استقامت	۱۳
۱۴	هشتم: امانتداری	۱۴
۱۵	نهم: راستگویی	۱۵
۱۶	دهم: پاکدامنی	۱۶
۱۷	یازدهم: پرهیزکاری	۱۷
۱۸	بیستم: خیرخواهی	۱۸
۱۹	بیست و یکم: عدل و انصاف	۱۹
۲۰	بیست و دوم: شکر و سپاسگزاری	۲۰
۲۱	بیست و سوم: تواضع و فروتنی	۲۱
۲۲	بیست و چهارم: صبر و استقامت	۲۲
۲۳	بیست و پنجم: امانتداری	۲۳
۲۴	بیست و ششم: راستگویی	۲۴
۲۵	بیست و هفتم: پاکدامنی	۲۵
۲۶	بیست و هشتم: پرهیزکاری	۲۶
۲۷	بیست و نهم: خیرخواهی	۲۷
۲۸	بیست و دهم: عدل و انصاف	۲۸
۲۹	بیست و یازدهم: شکر و سپاسگزاری	۲۹
۳۰	بیست و دهم: تواضع و فروتنی	۳۰

فهرست

www.ketab.ir

مقدمه	۱۹
مقدمه مؤلف	۲۱

فصل اول:

مدرسه نبوی و مدرسه سقفی!

ویژگی های اسلام نبوی ﷺ	۳۱
رکن اول: جامعیت دین اسلام	۳۱
رکن دوم: تفقه و فهم درست از دین	۳۳
رکن سوم: رهبری و سرپرستی همه جانبه امت	۳۶
عملکرد سقیفه در مقابله با سه رکن اسلام نبوی ﷺ	۴۰
۱. ایجاد تزلزل در جامعیت دین	۴۰
۲. ایجاد خدشه در فهم و تفقه در دین	۴۲
عواقب جایگزین کردن فهم شخصی بر نظر امام در جامعه	۴۵
الف. بسته شدن فهم قرآن	۴۵
ب. بسته شدن باب عقل	۴۶
ج. تفسیر به رأی و تحریف معنوی دین، قرآن و احکام	۴۷
۳. غصب منصب رفیع امامت و رهبری جامعه	۴۹

فصل دوم:

مدینه فاضله؛ توهم یا واقعیت؟

عملکرد صحابه منافق در زمان حیات پیامبر اکرم ﷺ	۵۵
۱. فرار از جنگ‌ها	۵۶
۲. افترا و تهمت به همسران پیامبر اکرم ﷺ	۵۷
۳. اعتراض‌های مکرر به پیامبر اکرم ﷺ در صلح حدیبیه	۵۸
۴. عدم حضور در جنگ تبوک	۶۱
الف. متخلفان	۶۱
ب. معذرون	۶۱
۵. ساختن مسجد ضرار	۶۲
۶. ترور پیامبر اکرم ﷺ بعد از جنگ تبوک	۶۳
۷. تهمت بی‌عدالتی به پیامبر اکرم ﷺ در تقسیم غنائم	۶۴
اعتراض عثمان در تقسیم غنائم	۶۵
۸. بی‌حرمتی و توهین عثمان بن عفان در تقسیم غنائم	۶۶
۹. تمسخر پیامبر اکرم ﷺ و امیرالمؤمنین علی علیه السلام	۶۷
۱۰. تخلف در بیعت غدیر	۶۹
۱۱. صحیفه ملعونه	۶۹
خبر دادن پیامبر اکرم ﷺ از صحیفه ملعونه	۷۰
۱۲. ائتلاف اصحاب صحیفه با یهود	۷۰
اقسام ولایت غیرمسلمان	۷۱
نمونه‌هایی از گرایش‌های پنهانی اصحاب صحیفه با یهود	۷۲
۱۳. ائتلاف اصحاب صحیفه با بنی‌امیه	۷۵
۱۴. ترور پیامبر اکرم ﷺ بعد از حادثه غدیر	۷۵
اسامی تروریست‌ها در تبوک و غدیر	۷۶
نکته‌های مهم	۷۶
۱۵. امضای صحیفه دوم در خانه ابوبکر	۷۷
اسامی امضاکنندگان صحیفه دوم	۷۷
متن معاهده‌نامه دوم اصحاب صحیفه	۷۸
مطالب طراحی شده در این صحیفه	۸۰

۴۱۱	ردّ مفاد صحیفه	۸۱
۴۱۲	ردّ حدیث اقتدا به ابوبکر و عمر	۸۲
۶۱۱	نکاتی درباره حدیث اقتدا	۸۲
۶۱۱	برخورد پیامبر اکرم ﷺ با امضاکنندگان صحیفه دوم	۸۴
۶۱۱	۱۶. جیش اُسامه	۸۵
۶۱۱	۱۷. حدیث قرطاس (دوات و قلم)	۸۶
۶۱۱	نتیجه	۸۸
۶۱۱	چند نکته	۸۹
۶۱۲	۱۸) مسموم کردن پیامبر اکرم ﷺ	۹۳
۶۱۲	الف) اثبات شهادت پیامبر اکرم ﷺ	۹۳
۶۱۲	یک. ادله عام	۹۳
۶۱۲	دو. ادله خاص	۹۳
۶۱۲	اولاً) ادله نقلی	۹۳
۶۱۲	ثانیاً) ادله عقلی	۹۵
۶۱۲	ب) کیفیت قتل پیامبر اکرم ﷺ	۹۶
۶۱۲	گزاره اول	۹۶
۶۱۲	گزاره دوم	۹۷
۶۱۲	گزاره سوم	۹۷
۶۱۲	بررسی قول اول	۹۸
۶۱۲	نتیجه‌گیری	۹۹
۶۱۲	ج) زمان شهادت پیامبر اکرم ﷺ	۱۰۰
۶۱۲	د) غسل پیامبر اکرم ﷺ	۱۰۰
۶۱۲	هـ) نماز بر پیامبر اکرم ﷺ	۱۰۳
۶۱۲	و) مکان شهادت و محل دفن پیامبر اکرم ﷺ	۱۰۴
۶۱۲	روایات شیعه	۱۰۴
۶۱۲	روایات اهل سنت	۱۰۵
۶۱۲	ذکر دو نکته در پایان	۱۰۷
۶۱۲	عملکرد صحابه منافق پس از رحلت پیامبر اکرم ﷺ	۱۰۹
۶۱۲	۱. انکار وفات پیامبر اکرم ﷺ توسط عمر و بازگشت ابوبکر از شنج	۱۰۹
۶۱۲	۲. کوچک شمردن رحلت پیامبر اکرم ﷺ	۱۱۰

بقية النبوه فاطمه عليها السلام
جریان شناسی مناقبین در غصب فدک

۱۱۰	نقد و بررسی سخنرانی ابوبکر
۱۱۱	پاسخ اهل بیت <small>علیهم السلام</small> به اهانت ابوبکر
۱۱۲	۳. سقیفه: ارتداد پس از بعثت
۱۱۳	زمان تشکیل سقیفه
۱۱۳	ماهیت سقیفه
۱۱۴	سقیفه به روایت تاریخ طبری
۱۱۷	نکاتی درباره سقیفه بنی ساعده
۱۱۹	نتیجه
۱۱۹	مکان سقیفه
۱۲۰	افراد حاضر در سقیفه
۱۲۰	۴. توهین به امیرالمؤمنین علی <small>علیه السلام</small> و قرآن جمع شده توسط ایشان
۱۲۳	۵. توسل زور و وادار کردن مردم به بیعت
۱۲۴	۶. هجوم به بیت فاطمه <small>علیها السلام</small> برای شکستن تحصن
۱۲۴	نکاتی درباره تحصن
۱۲۴	اسامی مهاجمان به تحصن
۱۲۴	۷. تهدید به آتش زدن خانه حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small> برای بیعت
۱۲۶	۸. هجوم به بیت حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small> و آتش زدن در خانه
۱۲۶	اظهار پشیمانی ابوبکر از هجوم به بیت حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>
۱۲۷	۹. بیرون کشاندن امیرالمؤمنین علی <small>علیه السلام</small> از منزل و بردن برای بیعت
۱۲۷	۱۰. ممنوعیت نقل و تدوین حدیث
۱۳۰	۱۱. آتش زدن احادیث نبوی به بهانه صیانت از قرآن
۱۳۱	نکته
۱۳۲	۱۲. ضرب و شتم مخالفان
۱۳۳	۱۳. تهدید مخالفان
۱۳۳	۱۴. قطع حق مخالفان از بیت المال
۱۳۴	۱۵. تطمیع مخالفان
۱۳۴	تطمیع ابوسفیان
۱۳۵	تلاش برای تطمیع عباس، عموی پیامبر اکرم <small>صلی الله علیه و آله</small>
۱۳۶	تلاش برای تطمیع ابوذر
۱۳۷	۱۶. حصر مخالفان

۱۳۷	۱۷. تبعید مخالفان	۱۳۷
۱۳۸	۱۸. کشتن و حذف مخالفان	۱۳۸
۱۳۸	الف. حمله به قبیله مالک بن نویره با شعار «جنگ با مرتدین»	۱۳۸
۱۳۹	ب. کشتن سعد بن عباده	۱۳۹
۱۴۱	۱۹. نقشه قتل امیرالمؤمنین علی <small>علیه السلام</small>	۱۴۱
۱۴۴	۲۰. تعطیلی احکام الهی	۱۴۴
۱۴۴	الف. خالد بن ولید	۱۴۴
۱۴۴	ب. مغیره بن شعبه	۱۴۴
۱۴۵	ج. ولید بن عقبه	۱۴۵
۱۴۶	۲۱. تبعیض نژادی	۱۴۶
۱۴۷	۲۲. تبعیض طبقاتی	۱۴۷
۱۵۰	۲۳. عدم بنایستندسازی در واگذاری پستها	۱۵۰
۱۵۱	۲۴. فضیلت ترانسپورت برای لشکرها در مقابل فضایل امیرالمؤمنین علی <small>علیه السلام</small>	۱۵۱
۱۵۳	۲۵. غضب اموال پیامبر اکرم <small>صلی الله علیه و آله</small> و حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>	۱۵۳
۱۵۳	ضرورت پرداختن به اموال پیامبر اکرم <small>صلی الله علیه و آله</small>	۱۵۳
۱۵۳	تقسیم بندی کلی اموال و املاک پیامبر اکرم <small>صلی الله علیه و آله</small>	۱۵۳
۱۵۴	برخی اموال شخصی پیامبر اکرم <small>صلی الله علیه و آله</small>	۱۵۴
۱۵۵	نتیجه	۱۵۵

فصل سوم:

جریان شناسی اموال پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله

۱۶۱	تقسیم اموال و املاک پیامبر اکرم <small>صلی الله علیه و آله</small>	۱۶۱
۱۶۱	۱. اموال یا املاک موروثی	۱۶۱
۱۶۱	منزل حضرت آمنه <small>علیها السلام</small> در مکه	۱۶۱
۱۶۱	منزل حضرت خدیجه <small>علیها السلام</small> در مکه	۱۶۱
۱۶۱	چهارپایانی مثل شتر و گوسفند	۱۶۱
۱۶۲	۲. اموال و املاک معاملاتی	۱۶۲
۱۶۲	منزل خود پیامبر اکرم <small>صلی الله علیه و آله</small>	۱۶۲
۱۶۲	منازل همسران پیامبر اکرم <small>صلی الله علیه و آله</small>	۱۶۲
۱۶۲	۳. اموال و املاک موهبتی	۱۶۲

۱۶۲	حوادث سبعه (باغ‌های هفت‌گانه)	۱۶۲
۱۶۴	مَشْرَبَةُ أُمِّ إِبْرَاهِيمَ	۱۶۴
۱۶۵	اهدای حوالت سبعه به حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>	۱۶۵
۱۶۵	۴. خمس	۱۶۵
۱۶۶	چند نکته درباره آیه ۴۱ سوره «أنفال»	۱۶۶
۱۶۷	آنچه به موجب خمس به پیامبر اکرم <small>صلی الله علیه و آله</small> واگذار شد	۱۶۷
۱۶۷	الف. دژ القموص	۱۶۷
۱۶۸	چند نکته	۱۶۸
۱۶۸	ب. خمس غنائم جنگ‌های مختلف	۱۶۸
۱۶۸	جایگاه حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small> در جریان خمس غنائم	۱۶۸
۱۶۹	۵. فیء	۱۶۹
۱۶۹	دلیل مالکیت پیامبر اکرم <small>صلی الله علیه و آله</small> نسبت به فیء	۱۶۹
۱۷۰	فرق فیء و غنیمت با انفال	۱۷۰
۱۷۰	مصادیق فیء	۱۷۰
۱۷۰	الف. قسمت‌هایی از زمین‌های بنی‌نضیر	۱۷۰
۱۷۱	تقسیم زمین‌های بنی‌نضیر توسط پیامبر اکرم <small>صلی الله علیه و آله</small>	۱۷۱
۱۷۲	ب. منطقه وطیح و قلعه سلالم	۱۷۲
۱۷۲	ج. منطقه وادی القری	۱۷۲
۱۷۳	د. منطقه تیماء	۱۷۳
۱۷۳	هـ. منطقه بازار مهرورز	۱۷۳
۱۷۴	۶. منطقه فدک	۱۷۴
۱۷۴	الف. جریان فدک	۱۷۴
۱۷۴	ب. فتح فدک	۱۷۴
۱۷۵	ج. اعطای فدک به حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>	۱۷۵
۱۷۶	دلیل هبه فدک به فاطمه <small>علیها السلام</small>	۱۷۶
۱۷۶	د. اهمیت فدک برای حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>	۱۷۶
۱۷۷	هـ. هبه یا ارث بودن فدک؟	۱۷۷
۱۷۷	و. سند و شاهد بر ملکیت فدک	۱۷۷
۱۷۸	ز. فقرا؛ مصرف‌کنندگان درآمد فدک	۱۷۸
۱۷۹	ح. واژگان ناظر بر تملک فدک	۱۷۹

۱۷۹	یک. قطع	۱۷۹
۱۷۹	دو. إعطا	۱۸۰
۱۸۰	سه. نجله	۱۸۰
۱۸۰	چهار. جعل و تملیک	۱۸۱
۱۸۱	پنج. دفع	۱۸۱
۱۸۱	شش. صدقه	۱۸۲
۱۸۲	هفت. هبه	۱۸۲
۱۸۲	هشت. وقف	۱۸۲
۱۸۲	نکات مهم	۱۸۳
۱۸۳	و. ادله مالکیت حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small> نسبت به فدک	۱۸۴
۱۸۴	نتیجه	
فصل چهارم:		
انگیزه‌های غصب فدک		
۱۸۷	علل مخالفت خلفا در استرداد فدک	۱۸۷
۱۸۷	۱. مخالفت علنی با آیات الهی	۱۸۷
۱۸۷	۲. مخالفت علنی با سفارشات نبوی <small>صلی الله علیه و آله</small>	۱۸۸
۱۸۸	۳. مقابله با مقام امامت و خلافت اهل بیت <small>علیهم السلام</small>	۱۸۹
۱۸۹	اعتراف استاد ابن ابی الحدید	۱۸۹
۱۸۹	۴. خرید آرای موافق	۱۹۲
۱۹۲	۵. کمبود بودجه	۱۹۲
۱۹۲	۶. ترس از قدرت اقتصادی امیرالمؤمنین علی <small>علیه السلام</small>	۱۹۴
۱۹۴	۷. مقابله با مقام عصمت	۱۹۵
۱۹۵	۸. گرفتن منبع مالی اهل بیت <small>علیهم السلام</small>	۱۹۶
۱۹۶	۹. بدعت و قانون گذاری غاصبان	۱۹۷
۱۹۷	۱۰. تحریک مردم در مخالفت با اهل بیت <small>علیهم السلام</small>	
فصل پنجم:		
غصب فدک		
۲۰۱	مراحل غصب فدک	

www.ketab.ir

۱. واکنش امیرالمؤمنین علی <small>علیه السلام</small> درباره غصب فدک	۲۰۱
۲. جعل حدیث	۲۰۱
۳. اقامه شهود بر حدیث جعلی	۲۰۲
۴. اخراج وکلای حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small> از فدک	۲۰۳
۵. درخواست شاهد از حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>	۲۰۳
۶. رد شهادت شهود	۲۰۴
۷. نوشتن نامه رد فدک توسط ابوبکر	۲۰۴
۸. پاره کردن سند فدک توسط عمر	۲۰۴
۹. توهین و جسارت به حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>	۲۰۵
۱۰. مظلوم‌نمایی و جلب رضایت مردم	۲۰۶
اعتراف غاصبان به شجاعت امیرالمؤمنین علی <small>علیه السلام</small>	۲۰۷
۱۱. تهدید و تطمیع مهاجرین و انصار	۲۰۸
۱۲. کسبه جلالت از حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small> به بهانه عیادت	۲۰۹
حکم نهایی حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small> درباره غاصبان	۲۱۰
۱۳. تصمیم بر شرکت در تسبیح جنازه حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>	۲۱۱
۱۴. تصمیم به نیش قبر	۲۱۲

فصل ششم:

حماسه و قیام فاطمی

راز و رمز فدک	۲۱۷
پیروزی عقیدتی حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>	۲۱۸
فدک؛ جنگ تمام عیار	۲۲۰
اقدامات امیرالمؤمنین علی <small>علیه السلام</small> و حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>	۲۲۱
۱. ارسال نماینده نزد ابوبکر	۲۲۱
۲. ارائه سند مکتوب نبوی	۲۲۱
۳. برهان قاطع فاطمی	۲۲۲
اولین شهادت ناحق	۲۲۲
استدلال قرآنی حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small> بر هدیه بودن فدک	۲۲۴
تبیین مصادیق ذوی القربی	۲۲۵
۴. اقامه شهود توسط حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>	۲۲۷

۲۲۷	۵. دفاع امیرمؤمنان <small>علیه السلام</small> از شاهدان
۲۲۸	۶. نفرین امیرالمؤمنین علی <small>علیه السلام</small> و حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>
۲۲۹	۷. طلب یاری امیرالمؤمنین علی <small>علیه السلام</small> از مهاجرین و انصار
۲۲۹	۸. احتجاج خصوصی حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small> و بازپس‌گیری سند فدک
۲۳۰	۹. احتجاج امیرالمؤمنین علی <small>علیه السلام</small> با غاصبان در مسجد
۲۳۱	آیه تطهیر؛ سند راست‌گویی حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>
۲۳۱	منکر عصمت حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small> «کافر» است
۲۳۲	آشکار شدن حقانیت علی <small>علیه السلام</small> برای مردم
۲۳۲	۱۰. ایراد خطبه فدکیه و افشاگری
۲۳۲	کیفیت ورود حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small> به مسجد
۲۳۳	دگرگونی مردم از ناله حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>
۲۳۳	دورنمایی از خطبه فدکیه
۲۳۴	تدابیر فاطمی در خطبه
۲۳۴	حمد و ثنای الهی و شهادت و ولایت
۲۳۴	معرفی ویژگی‌های مردم زمان بعثت
۲۳۵	معرفی پیامبر اکرم <small>صلی الله علیه و آله</small> و جایگاه او و ویژگی‌های بعثت
۲۳۵	معرفی خود
۲۳۶	وظایف مردم در قبال ثقلین
۲۳۶	معرفی شخصیت امیرمؤمنان <small>علیه السلام</small> و سابقه جهاد او
۲۳۷	بیان واقعیت‌های مردم زمان خویش
۲۳۸	ابطال حجت غاصبان
۲۳۸	تبیین مسئله «ارت» و هشدار درباره ارتداد امت
۲۳۹	۱۱. ایجاد انقلابی درونی در خانه‌ها
۲۴۱	۱۲. نامه امیرالمؤمنین علی <small>علیه السلام</small> به ابوبکر
۲۴۱	متن نامه حضرت امیر <small>علیه السلام</small> به ابوبکر
۲۴۳	وحشت ابوبکر از بیان قاطع امیرمؤمنان <small>علیه السلام</small>
۲۴۳	۱۳. گریه حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>
۲۴۵	۱۴. اعتصاب سخن
۲۴۶	۱۵. اذان بلال
۲۴۷	اسلام بلال

۲۴۷	بلال؛ یار محبوب پیامبر اکرم ﷺ
۲۴۸	بلال پس از شهادت پیامبر اکرم ﷺ
۲۴۹	بلال و اهل بیت ﷺ
۲۵۰	۱۶. محاکمه غاصبان در عیادت
۲۵۱	۱۷. سخن حضرت فاطمه ﷺ با دختر طلحه
۲۵۲	۱۸. وصیت شبانه
۲۵۴	اهداف قیام فاطمی

فصل هفتم:

تجلی فدک در آئینه احادیث، تاریخ و زیارات

۲۵۹	فدک در آئینه احادیث
۲۶۰	۱. فدک در خبر معراجیه
۲۶۱	۲. فدک در کلام حضرت فاطمه ﷺ
۲۶۲	۳. فدک در نهج البلاغه
۲۶۲	نکات
۲۶۵	۴. فدک در کلام امام باقر ﷺ
۲۶۵	۵. فدک در کلام امام صادق ﷺ
۲۶۶	۶. فدک در مناظره امام کاظم ﷺ
۲۶۷	۷. فدک در بیان امام رضا ﷺ
۲۶۸	فدک در آئینه تاریخ
۲۶۸	۱. دوران سه خلیفه اول
۲۶۸	الف. ابوبکر
۲۶۸	ب. عمر بن خطاب
۲۶۹	ج. عثمان بن عفان
۲۷۰	۲. دوران بنی امیه
۲۷۰	الف. معاویه بن ابی سفیان
۲۷۱	ب. مروان بن حکم
۲۷۱	ج. عمر بن عبدالعزیز
۲۷۲	د. یزید بن عبدالملک
۲۷۳	۳. دوران بنی عباس

الف. ابوالعباس سفاح	۲۷۳
ب. منصور دوانیقی	۲۷۳
ج. مهدی عباسی	۲۷۳
د. هادی عباسی	۲۷۴
هـ. مأمون عباسی	۲۷۴
تشکیل جلسه هزارنفری علما در امر «فَدک» در زمان مأمون	۲۷۵
و. متوکل عباسی	۲۷۶
ز. منتصر عباسی	۲۷۶
ح. دیگر خلفای عباسی	۲۷۶
فدک در آیینۀ ادعیه و زیارات	۲۷۸
زیارت روز شهادت حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>	۲۷۸
زیارت حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>	۲۷۸
صلوات حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>	۲۷۸
زیارت امیرالمؤمنین علی <small>علیه السلام</small> در روز غدیر	۲۷۹
زیارت جامعه	۲۷۹
منابع و مأخذ	۲۸۱

مقدمه

حادثه «فاطمیه» از مهم‌ترین وقایع تاریخی است که اطلاع دقیق از جزئیات آن، ما را در شناخت هر چه بهتر جبهه حق از باطل یاری می‌دهد. آثار ارزش‌مند بسیاری درباره این موضوع مهم به رشته تحریر درآمده که هر کدام از دریچه خاصی به این حادثه مهم نگریسته‌اند و در نوع خود قابل تقدیر هستند.

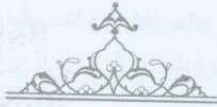
مؤسسه علمی - فرهنگی حدیث الحسین علیه السلام که رسالت خود را زنده نگه داشتن سیره و سنت معصومین علیهم السلام می‌داند و در چند سال اخیر آثار ارزش‌مندی را به تشنگان معارف اهل بیت علیهم السلام ارائه کرده است، در راستای احیای شعائر و معارف حضرت فاطمه علیها السلام و تبیین مظلومیت ایشان اقدام به تدوین اثری کرد که در نوع خود کم‌نظیر است.

اثر فاخر پیش روی شما، سلسله دروس و حلقات فاطمیه است که توسط فاضل ارجمند، محقق توانمند، ذاکر مخلص اهل بیت علیهم السلام حجة الاسلام استاد میرزامحمدی در جهت معرفت‌افزایی طلاب و مادحین و ذاکرین و جویندگان معارف اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام ارائه شده است؛ که بعد از سال‌ها تدریس مستمر در حوزه و دانشگاه، عرضه به صاحب‌نظران، واکاوی‌های مجدد، تکمیل و به رشته تحریر درآمده است.

ضمن آرزوی توفیق روزافزون برای مؤلف محترم و محققان گرامی، از همه عزیزانی که با انتقادات و پیشنهادات خود باعث پویایی و رشد هر چه بیشتر و بهتر معاونت پژوهش مؤسسه علمی - فرهنگی حدیث الحسین علیه السلام می‌گردند، کمال تقدیر و تشکر خود را ابراز می‌داریم.

معاونت پژوهش

مؤسسه علمی - فرهنگی حدیث الحسین علیه السلام

مقدمه مؤلف

بر اساس آیات نورانی قرآن، آفرینش اولیه انسان از عنصر خاک بوده است: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ﴾؛ سپس به نطفه، علقه، مضغه، استخوان و گوشت تبدیل شد؛ ﴿ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ * ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا...﴾^۲. و بعد با دمیدن روح الهی ﴿وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي﴾^۳ از مرز نباتی و حیوانی گذشت و به حوزه انسانی أحسن تقویم رسید: ﴿لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ﴾^۴؛ که این جا پروردگار عالم فرمودند: ﴿فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ﴾^۵؛ و انسان به حد اعلی سعادتمندی و برتری رسید: ﴿وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا﴾^۶.

دمیدن حیات و روح و خروج از حوض ذلت و ضلالت به روح کمال و سعادت در جوامع بشری با فرستادن پیامبر صورت می گیرد که پیامبر در حقیقت، عقل منصف و روح جوامع بشری است و تا ایشان نباشد خلقت، کامل و احسن نخواهد بود؛ لذا با برانگیختن پیامبر که تجلی اعظم جمال و جلال و اسم اعظم پروردگار عالم است، ﴿فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ﴾ تحقق می یابد.

پروردگار عالم اوصاف قرآن کریم را برای پیامبر اکرم ﷺ و اوصاف پیامبر اکرم ﷺ را برای قرآن کریم بیان می کند، زیرا این دو یک حقیقت هستند. قرآن کریم و پیامبر اکرم ﷺ هر دو لَدَى اللَّهِ و در بارگاه الهی حاضر بودند و از پیشگاه باری تعالی تنزل یافتند که خدا یکی را ارسال: ﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ﴾^۷ و دیگری را انزال کرد: ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ﴾^۸.

۱. روم، آیه ۲۰.

۲. مؤمنون، آیات ۱۳ و ۱۴.

۳. ص، آیه ۷۲.

۴. تین، آیه ۴.

۵. مؤمنون، آیه ۱۴.

۶. اسراء، آیه ۷۰.

۷. توبه، آیه ۳۳.

۸. قدر، آیه ۱.

در آیه ۱۵۷ سوره اعراف، قرآن کریم ویژگی‌های رستگاران را در چهار محور بیان می‌کند:

۱. ایمان آوردن به پیامبر: ﴿قَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ﴾؛
 ۲. حمایت از او در برابر دشمنان: ﴿وَعَزَّوْهُ﴾؛
 ۳. یاری کردن: ﴿وَنَصَّوْهُ﴾؛
 ۴. تبعیت از نوری که همراه پیامبر اکرم ﷺ نازل شده: ﴿وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ﴾؛
- پس در نتیجه «أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ»، از رستگاران خواهند بود.

خداوند در این آیه، ملاک معیت را پیامبر اکرم ﷺ قرار می‌دهد و می‌فرماید: «به نوری که همراه پیامبر اکرم ﷺ آمده، ایمان بیاورید. دیگران به همراه نور می‌روند، ولی نور به همراه پیامبر اکرم ﷺ آمده است.» مثلاً وقتی گفته می‌شود: انسان به دنبال نور آفتاب حرکت می‌کند، یعنی آفتاب از خود نور دارد و انسان به تبع نور آن راه می‌رود؛ ولی اگر بگوئیم: آفتاب از فلان ستاره بهره می‌برد، معلوم می‌شود که آن ستاره بسیار روشن‌تر است که آفتاب، نورش را از آن می‌گیرد و به دنبال آن حرکت می‌کند. خدای سبحان، قرآن کریم را نور معرفی کرده است و می‌فرماید: «این نور به همراه پیامبر اکرم ﷺ آمده است.» قرآنی که به تعبیر مولای متقیان در خطبه ۱۴۷ نهج البلاغه، تجلی پروردگار عالم است: «فَتَجَلَّى لَهُمْ سُبْحَانَهُ فِي كِتَابِهِ»، یکی از جلوه‌های پیامبر اکرم ﷺ است.

پس پیامبر اکرم ﷺ در جایگاه «صادر اول» یا «فیض اقدس»، افضل از قرآن کریم است. حقیقت پیامبر اکرم ﷺ همان حقیقت قرآن کریم است. معرفت حقیقت قرآن کریم میسر افراد متعارف نیست؛ لذا تنها راه تحصیل کمالات انسانی، ارتباط معنوی با پیامبر اکرم ﷺ است، چون قرآن کریم پس از تشریح این کمالات می‌فرماید: «آن‌ها را به پیامبر اکرم ﷺ دادیم. کسانی که ارتباط معنوی با آن حضرت داشته و با او بیعت کردند، از جنود غیبی و سکینه الهی و فتح قریب بهره‌مند شدند.» لذا اگر کسی بخواهد از این‌ها بهره‌مند شود، باید به اندازه خود پیرو آن حضرت باشد، چراکه قرآن کریم ایشان را این‌گونه معرفی می‌کند: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾؛ لذا هیچ مقامی در عالم، بالاتر از مقام پیامبر اکرم ﷺ نیست، وگرنه پیغمبر دیگری می‌آمد تا آن مقام بالاتر را داشته باشد.

ظاهر آیه «وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنْتَهَىٰ» این است که نهایی‌ترین درجه رجوع الی الله، همان مقام پیامبر اکرم ﷺ است و هیچ نعمتی هم در عالم، افضل و اشرف از نعمت رسالت ایشان نیست. در آیه ۱۶۴ سوره آل عمران آمده است: «لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ»؛ با این تعبیر امتنانی و ویژه قرآن کریم معلوم می‌شود برترین و گران‌بهاترین نعمت جهان هستی، نعمت رسالت و نبوت پیامبر اکرم ﷺ است.

باید دانست که تمام خیرات و برکات عالم هستی، طفیل وجود اوست؛ هیچ خیر و کمالی، به هیچ موجودی نمی‌رسد، مگر در پرتو آن شمس فروزنده و آن ماه تابنده. خداوند متعال همواره نام و یاد او را در کنار نام و یاد خود رفیع گردانیده: «وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ»^۲ و با سوگند به جان پیامبر اکرم ﷺ: «وَلَعَمْرُكَ» و توصیف او به صاحب اخلاق عظیم: «إِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ»^۳ و ارسال او به عنوان سفیر رحمت مطلقه الهی برای همه جهانیان: «وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ» و بیان شرح صدر: «أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ»^۴ و برخورداری از بهترین نوع طهارت انسانی و الهی و دهها و صدها عناوین عمده و عظیم، همه مؤمنان و ملائک را با خود همراه می‌کند و همگان را به درود و سلام و تحیات نسبت به او فراخوانده است: «إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا»^۵.

به تعبیر برخی از بزرگان، مانند ابن شهر آشوب^۱، صاحب مناقب پیامبر اکرم ﷺ چهارصد اسم قرآنی دارد که یکی از آن‌ها «مصباح» است که در آیه «نور» به آن اشاره شده است:

• «اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِثْلِهَا فِيهَا مِصْبَاحُ الْمِصْبَاحِ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِن شَجَرَةٍ مُّبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ عَلَىٰ نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَن يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ»^۶

خداوند، نور آسمان‌ها و زمین است. مثل نور خداوند همانند چراغدانی است که در آن چراغی (پرفروغ) باشد. آن چراغ در حبایی قرار گیرد؛ حبایی شفاف و درخشنده همچون یک ستاره فروزان. این چراغ با روغنی افروخته می‌شود که از درخت پربركت زيتونی گرفته شده که نه شرقی است و نه غربی. (آن چنان روغنش صاف و خالص است که) نزدیک است بدون تماس با آتش، شعله‌ور شود. نوری است بر فراز نور، و

۱. نجم، آیه ۴۲.

۲. شرح، آیه ۴.

۳. قلم، آیه ۴.

۴. شرح، آیه ۱.

۵. احزاب، آیه ۵۶.

۶. نور، آیه ۳۵.

خداوند هر کس را بخواهد، به نور خود هدایت می‌کند و برای مردم مثل‌ها می‌زند و خداوند به هر چیزی آگاه است.

خداوند در این آیه شریفه، بهترین مثل را برای خویش می‌زند، چراکه خداوند متعال با چشم قابل رؤیت نیست و ما نیز قادر نیستیم صفات و اسماء او را درک کنیم؛ به همین جهت، برای خود مثلی بیان کرده و با آن خودش را معرفی می‌کند. مثل «نور خدا» وجود مقدس چهارده معصوم علیهم‌السلام است که در این آیه نور تجلی کرده است؛ یعنی بهترین بیان و بنان برای شناخت خداوند متعال، چهارده معصوم علیهم‌السلام هستند. بنابراین انبیا علیهم‌السلام هم در شناخت پروردگار عالم باید به این چهارده نور مقدس متوسل شوند. از این رو، باید با تدبیر در آیه شریفه بفهمیم چگونه مثل الهی به ائمه علیهم‌السلام تفسیر شده است.

طبق قاعده باید آیه کریمه از پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم شروع کند، سپس امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام و آن‌گاه حضرت فاطمه علیها‌السلام را بیان کند؛ ولی خداوند مثل نور خود را با نام حضرت فاطمه علیها‌السلام آغاز می‌کند و می‌فرماید: «مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ مِنْ صَلَاقِ عَلِيٍّ مِي فَرْمَايَنْد: «مِشْكَآةٌ حَضْرَتِ فَاطِمَةَ علیها‌السلام اسْت.»^۱ در «حدیث کساء» هم ابتدا خداوند نام حضرت فاطمه علیها‌السلام را می‌آورد و می‌فرماید: «هُمُ فَاطِمَةُ وَ أُيُوهَا وَ بَعْلُهَا وَ بَنُوهَا.» این چه سزای است که خداوند نام حضرت فاطمه علیها‌السلام شروع کرده است؟

طبق بیان آیه شریفه، حضرت فاطمه علیها‌السلام نقش چراغدان را دارد؛ یعنی محفظه‌ای برای حفاظت از چراغ است. بنابراین ایشان مأمون و محلی برای حفظ، حراست و امنیت چراغ است. پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم مصباح، سراج منیر و داعی الی الله است: «وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِأَذْنِهِ وَ سِرَاجًا مُنِيرًا»^۲؛ و چراغی که نورافشانی می‌کند. امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام «زُجَاجَةٌ» است. «زُجَاجَةٌ» یعنی شیشه و آبگینه‌ای که نور را می‌گیرد و با زیبایی خاصی آن را به خارج منتشر می‌کند.

این که در روایات فرمودند: حضرت فاطمه علیها‌السلام «مِشْكَآةٌ» است، یعنی همان طوری که چراغدان حافظ چراغ است و مانع از شکستن، آسیب دیدن و از بین رفتن آن می‌شود و نمی‌گذارد نور آن خاموش شود، حضرت فاطمه علیها‌السلام نیز پاس‌دار و نگهبان پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام است و مراقب است که مبادا نور این دو خاموش شود.

دشمنان اسلام بعد از پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در همان روزهای آغازین در صدد بودند تا نور نبوت و ولایت

۱. سید هاشم بحرانی، تفسیر برهان، ج ۳، ص ۱۳۳.

۲. احزاب، آیه ۴۶.

را خاموش کنند، ولی مشکات الهی مانع از به نتیجه رسیدن تلاش‌های آنان شد و اجازه نداد نقشه‌های شیطانی آن‌ها عملی شود. حضرت فاطمه علیها السلام با موضع‌گیری‌های به‌موقع و با ایراد خطبه‌ها و انجام وصیت و در نهایت با شهادت مظلومانه و قبر مخفی‌اش باعث شد تا منافقین از صحابه، در دست‌یابی به اهداف شومشان ناکام بمانند.

اگر حماسه فاطمی علیها السلام و جان‌فشانی حضرت نبود، بی‌شک امروز نامی از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امیرالمؤمنین علی علیه السلام و نبوت و امامت ایشان باقی نمانده بود. لذا امیرالمؤمنین علی علیه السلام در زمانی که حضرت فاطمه علیها السلام نالان و ناراحت از خیانت و بی‌وفایی امت به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و وصی ایشان به منزل برگشتند، به ایشان خطاب کردند: «يا ائمة الصفة و بقیة النبوة!»؛ یعنی فاطمه، حلقه اتصال نبوت به ولایت و مایه بقای دو نور نبوت و امامت است. دشمنان هم خوب می‌دانستند که برای از بین بردن زحمت‌های پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و خاموش کردن نور نبوت و امامت، ابتدا باید حضرت فاطمه علیها السلام را که مشکات و محافظ نور نبوت و امامت است، از میان بردارند. آن‌ها می‌دانستند تا حضرت فاطمه علیها السلام زنده است، از معرفی امیرالمؤمنین علی علیه السلام به جامعه دست برنمی‌دارد و اجازه نمی‌دهد امامت خانه‌نشین شود و از بین برود. به همین جهت، خلیفه دوم در نامه به معاویه نوشت: «وقتی فهمیدم فاطمه علیها السلام پشت در است، محکم‌تر نگذاشتم به طوری که صدای شکستن استخوان‌هایش را شنیدم!»^۲

چنین ارتباط ویژه و عمیقی با نعمت رسالت موجب شد که فرزندش امام صادق علیه السلام در وصف ایشان فرمودند: «مَا تَكَامَلَتِ النَّبُوءَةُ لِنَبِيِّ حَتَّى أَقْرَبَ فَضْلُهَا وَ مَحَبَّتُهَا»^۳؛ نبوت هیچ پیامبری به تکامل نمی‌رسید، مگر با اعتراف به فضایل حضرت فاطمه علیها السلام؛ یعنی شرط نبوت همه انبیا، اقرار به فضیلت و معرفت حضرت فاطمه علیها السلام بوده است. «و هي الصديقة الكبرى و على معرفتها دارت القرون الأولى»^۴ و همانا او صدیقه کبری علیها السلام است و بر مدار شناخت او، قرون اولیه گذشته است.

پس اگر فاطمه «مشکاة» آیه نور و محافظ و نگهبان شریعت نبوی است، به طریق اولی مشکات و محافظ نبوت و رسالت سلسله جلیله انبیای الهی است.

لذا همان طوری که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله أسوه حسنه معرفی شده است: «لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ

۱. ابن ابی طاهر، احمد، بلاغات النساء، ص ۲۳-۳۱.

۲. ابن قتیبه دینوری، الامامة و السياسة، ج ۱، ص ۳۰.

۳. عبدالله بحرانی اصفهانی، عوالم العلوم و المعارف، ج ۱۱، قسم ۱، فاطمه علیها السلام، ص ۱۶۱.

۴. بحارالانوار، ج ۴۳، ص ۱۰۵.

حَسَنَةً^۱، حضرت فاطمه علیها السلام نیز در بیان نورانی حضرت مهدی علیه السلام اُسوه معرفی شده است: «فی ابْنَةِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله لِي أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ»^۲.

حضرت فاطمه علیها السلام جامع تمامی کمالات و فضایل پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امیرالمؤمنین علی علیه السلام است و در واقع، حقیقت نبوت، ولایت و امامت در وجود شریف حضرت فاطمه علیها السلام جمع است؛ به بیانی دیگر، خداوند هر چه را به رسولش عنایت فرموده است، به «بضعة النبی صلی الله علیه و آله» هم عطا کرده است، مگر یک مورد و آن مقام نبوت و رسالت است. لذا در لسان مبارک پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، حضرت فاطمه علیها السلام «أم ابیها» معرفی شده؛ یعنی ایشان ریشه و اساس نعمت نبوت و رسالت است.

کتابی که پیش روی شماست، بر آن است تا در هفت فصل و با نگاهی محققانه و با رویکرد اختصار چند مطلب را بیان کند:

فصل اول: به بیان این مطلب می پردازد که مدرسه «سقیفه» تمامی آنچه پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در طول ۲۳ سال رسالت طاقت فرسای خود برای هدایت و تربیت امت به یادگار گذاشته بودند، مورد تغییر و تحریف اساسی قرار داد. این شجره ساقیه برای رسیدن به مقاصد شوم خود، مصائب فراوانی را بر پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام، به خصوص امیرالمؤمنین علی علیه السلام و حضرت فاطمه علیها السلام وارد کردند.

فصل دوم: نظریه «عدالت صحابه» (ادعای اهل سقیفه) از منظر قرآن، روایات و شواهد تاریخی مورد بررسی دقیق قرار گرفته، معلوم می شود این ادعا که همه صحابه - اعم از مهاجرین و انصار - تسلیم محض پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بودند و شهر یثرب را به مدینه فاضله ای تبدیل کردند که در آن هیچ گونه نفاق و اختلافی وجود نداشت، توهمی بیش نبوده است، چراکه قرآن کریم به صراحت در آیات گوناگون، نفاق علنی صحابه را بیان می کند.

فصل سوم: اموال پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به طور دقیق مورد بررسی قرار گرفته و ما را به این نتیجه رهنمون می کند که این اموال به نحوی از انحاء مرسوم در دین و سنت، به حضرت فاطمه علیها السلام منتقل شده است، ولی متأسفانه جریان غاصب سقیفه، اموال حضرت فاطمه علیها السلام را غصب کردند که از مهم ترین آن اموال «فدک» بود که به دستور الهی به ایشان اعطا شده بود.

۱. احزاب، آیه ۲۱.

۲. شیخ طوسی، الغیبة، ص ۲۸۶.

فصل چهارم: انگیزه‌های غاصبان برای تصاحب فدک بررسی شده که آن‌ها برای تأمین مخارج حکومت خود، نیازمند منبعی بودند که بتواند نیازشان را برطرف کند؛ لذا فدک گزینه مناسبی بود تا دغدغه مالی‌شان را به بهترین شکل برطرف سازد.

فصل پنجم: به تحلیل عوامل، بهانه‌ها و زمینه‌سازی‌هایی می‌پردازد که باعث غصب فدک شد؛ سپس نشان می‌دهد که غصب فدک، نقشی از قبل طراحی شده‌ای بود.

فصل ششم: به حماسه و قیام حضرت فاطمه علیها السلام برای بازپس‌گیری حق مسلم خود پرداخته، که با نگاهی جدید به این مقوله پرداخته است.

و سرانجام در فصل هفتم: فدک در آیینۀ احادیث، تاریخ و زیارات مورد بررسی قرار می‌گیرد و بیان می‌دارد که اهل بیت علیهم السلام چگونه در قالب احادیث و زیارت، به احیای این عطیۀ الهی پرداخته و چگونه این هدیه پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در طول تاریخ، بازچۀ دست خلفا شد و فراز و نشیب‌های بسیاری طی کرد.

در این جا لازم می‌دانم از همه اساتیدی که ما را در این اثر راهنمایی‌های دقیق و موشکافانه خود یاری کردند، به خصوص سیدنا الاستاد آیت‌الله میلانی و شیخنا الاستاد آیت‌الله طبعی کمال تشکر و سپاس را دارم.

هم‌چنین از همه عزیزانی که در تدوین و تحقیق این اثر عنایت خود را مبذول داشتند، به‌ویژه واحد پژوهش مؤسسه علمی - فرهنگی حدات الحسین علیهم السلام، کمال تشکر و سپاس‌گزاری را دارم.

در پایان، از محققان و پژوهش‌گرانی که این اثر را مطالعه می‌کنند، تقاضا می‌کنم انتقادات و پیشنهادهای سازنده‌شان را از ما دریغ نکرده و ما را در تقویت هر چه بیشتر شعائر فاطمی علیها السلام یاری کنند.

محمد میرزامحمدی

سحرگاه جمعه ۲۶ ربیع‌الأول ۱۴۳۹ هـ ق